Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Land og lýðveldi III. Almenna bókafélagið, Reykjavík 1975.

Bjarni Benediktsson – Stjórnmál – Bók - Greinasafn – Ritgerðir – Ræður – Land og Lýðveldi – Almenna Bókafélagið – Hörður Einarsson – Reykjavík - 1975

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Ræður
Askja 4-6, Örk 4

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

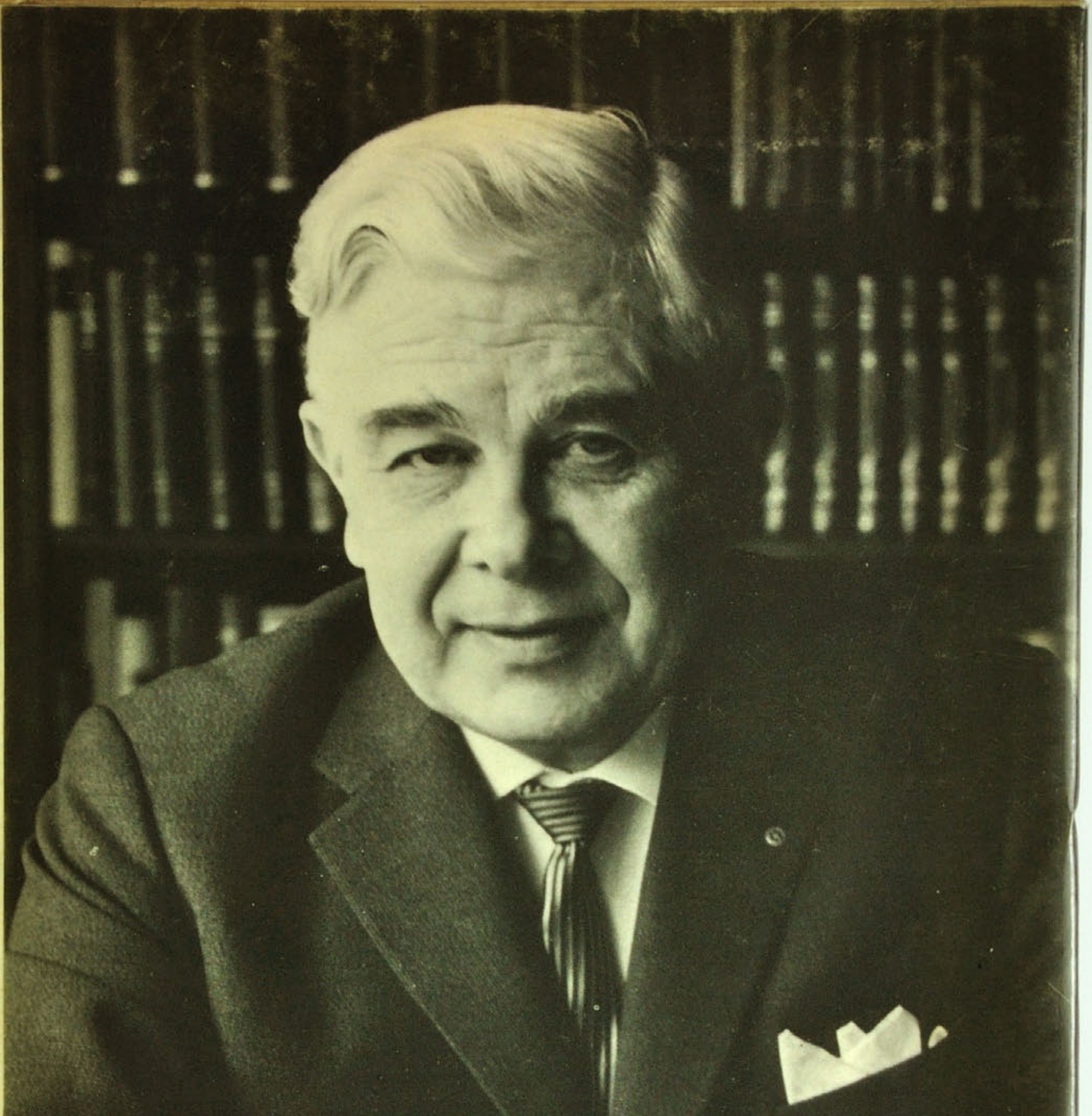

BJARNI BENEDIKTSSON

LAND OG LÝÐVELDI

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

LAND OG LÝÐVELDI

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

949.1
Bja

BJARNI BENEDIKTSSON

LAND OG LÝÐVELDI

ÞRIÐJA BINDI

Breiðholtsskóli
Skólabókasafn

ALMENNA BÓKAFÉLAGIÐ . AB . REYKJAVÍK 1975

BREIÐHOLTSSKÓLI

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Almenna bókafélagið
1975

Hörður Einarsson
sá um útgáfuna

Setning og prentun: Víkingsprent
Bókband: Félagsbókbandið hf.
Káputeiknun: Tómas Tómasson
Copyright © 1975 by Almenna bókafélagið

FORMÁLSORÐ

Í riti því, sem hér birtist, er að finna úrval af ræðum og ritgerðum Bjarna heitins Benediktssonar, fyrrum forsætisráðherra, sem hann flutti og samdi eftir að fyrri tvö bindi Lands og lýðveldis komu út. Er hér um að ræða nokkur verk hans á árunum 1965–1970, en allt þetta tímabil gegndi hann embætti forsætisráðherra. Má því segja, að í ritinu gefi að líta nokkurt yfirlit um grundvallarskoðanir þess manns, sem ótvírætt hafði manna mest áhrif í íslenzku þjóðlífi á sjöunda áratug þessarar aldar og hafði raunar fyrr úrslitaáhrif á ákvarðanir í mörgum þýðingarmestu málum þjóðarinnar á þessari öld.

Oft er aðeins birtur hluti ræðu eða greinar. Er þess þá getið hverju sinni. Ekki hefur mér alls staðar þótt ástæða til þess að auðkenna úrfellingar, en sums staðar er það þó gert með strikalínu, þegar samhengi er rofið. Fyrirsagnir einstakra kafla eru valdar af mér, nema fyrirsagnir þriggja síðustu kaflanna, en þar er upphaflegum fyrirsögnum haldið.

Þess skal getið, að sonur Bjarna heitins, Björn Bjarnason skrifstofustjóri í forsætisráðuneytinu, hefur þýtt á íslenzku kaflann „Lög og réttur í alþjóðlegum samskiptum“, en það erindi var flutt á ensku.

Reykjavík, 29. september 1975.

Hörður Einarsson.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

EFNI

Landið og tungan ... 9
Vandi efnahagsmálanna og sóknin að bættum lífskjörum 15
Frelsi, sjálfstæði og friður koma ekki af sjálfu sér ... 23
Virðum reglur lýðræðis og stjórnskipunar ... 27
Vörumst breytingar breytinganna vegna ... 33
Um stjórnmál og þekkingarleit ... 37
Lýðveldið 25 ára ... 45
Varðveizla frelsisins ... 51
Ófriðarhættan úr sögunni? ... 55
Ríkisforsjá eða frjálsræðisstefna ... 59
Einangrunin var Íslands mesta mein ... 65
Verðbólgan og vandi íslenzkra atvinnuvega ... 73
Nauðsyn á sterkum tengslum Alþingis við þjóðlífið ... 87
Lifandi vitund Vestur-Íslendinga um uppruna sinn ... 91
Lög og réttur í alþjóðlegum samskiptum ... 99
Ólafur Thors ... 107
Þættir úr fjörutíu ára stjórnmálasögu ... 179
I. kafli · Sjálfstæðismálið ... 181
II. kafli · Utanríkismál ... 187
III. kafli · Kjördæmamálið ... 194
IV. kafli · Einstaklingsframtak, atvinnufrelsi og samvinna stétta ... 201
Skrá yfir mannanöfn ... 209

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

BJARNI BENEDIKTSSON

LAND OG LÝÐVELDI

Breiðholtsskóli 628146

Þegar sú fregn barst út hinn 10. júlí 1970, að Bjarni Benediktsson forsætisráðherra hefði farizt þá um nóttina ásamt eiginkonu sinni og kornungum dóttursyni þeirra hjóna, voru allir Íslendingar lostnir sömu sorg, jafnt fylgismenn sem andstæðingar hins látna foringja.

Strax á barnsaldri sökkti Bjarni sér niður í íslenzkar fornbókmenntir og söguleg fræðirit, gömul og ný. Þeir, sem þá þekktu til hans, töldu víst, að hann yrði snemma afburðamaður í íslenzkum sagnvísindum. En í fámennum þjóðfélögum kallar margt eftir þeim hæfileikamönnum, sem hafa unnið sér álit og traust. Bjarni varð prófessor í lögfræði aðeins 24 ára gamall og borgarstjóri Reykjavíkur frá 1940—1947, er hann varð utanríkis- og dómsmálaráðherra. Sat hann síðan lengstan tíma í ríkisstjórn. Má því segja, að í stað þess að skrifa sögu þjóðarinnar, hafi hann átt stærstan þátt í að skapa sögu Íslands á einum mesta örlagatíma, sem yfir það hefur gengið.

Með þessu þriðja bindi **Lands og lýðveldis** er lokið merku ritgerðasafni, sem ugglaust verður mönnum því dýrmætara sem lengra líður, bæði sem einstakt heimildarrit og verðug minning um einn ágætasta son Íslands á þessari öld.

ALMENNA BÓKAFÉLAGIÐ AB

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur